

Een stukje geschiedenis.

Hoe is een eendenkooi ontstaan?

Waarvoor vingen de mensen vroeger eenden? Er moest eten op tafel komen. Wie niet zelf zijn eten kon vangen of kweken kocht dit bij de boer, de bakker, de visser of iemand die deze spullen namens hen verkocht. Er waren dus boeren en vissers en jagers en eendenvangers (kooikers).

De Eendenkooi Warmond ligt in de polder. Dat wil zeggen dat het water wordt weggepompt. Het land is nu drooggelegd. Voordat het water werd weggepompt stonden de weilanden, die je nu ziet, onder water. Te nat voor de koeien en te ondiep om te vissen, maar wel heel aantrekkelijk voor watervogels zoals eenden. Heel veel eenden om te vangen dus en te verkopen. Daar was toen wel een goede boterham mee te verdienen.

In de herfst- en winterperiode trekken vanuit Noord-Europa veel vogels naar het zuiden over Nederland heen. De bomen om de plas maken dat de eenden zich veilig voelen op de plas. Ze gaan er naar toe om uit te rusten en kunnen dan gevangen worden. Vanuit de verte ziet de eendenkooi er uit als een bosje.

Maar hoe eenden te vangen? Op allerlei manieren: met een net of met een fuik. Hoe krijg je de eenden in de fuik? Waar zet je die fuik? In of over een slootje. Hoe lok je de eenden? Met andere eenden. De eendenkooi is dus niet in één keer uitgevonden maar ontstaan doordat allerlei manieren zijn geprobeerd om eenden te vangen. Een plas met een paar slootjes, de vangpijpen, is uiteindelijk de eendenkooi geworden. En hoe de vangpijpen er precies uitzien verschilt van gebied tot gebied: Friese model, Hollandse model, Brabantse model.

Geschiedenis van de Eendenkooi Warmond

Al in 1399 werden er in dit gebied vogels gevangen door personen die daar als enigen toestemming voor hadden van de landeigenaar. Men ving eenden op allerlei manieren, zie boven. De eendenkooi zelf bestaat pas sinds ongeveer 1623. Het gebied was toen eigendom van de abdij van Leeuwenhorst en later van de Heren van Warmond. Zij vingen de eenden niet zelf maar lieten dat door een kooiker doen. Later was de kooiker zelf eigenaar van de eendenkooi. Weer later is de eendenkooi verkocht aan de gemeente. Dat was gemeente Warmond, nu gemeente Teylingen. De gemeente verpachtte de kooi aan een kooiker om hier eenden te vangen en de kooi in stand te houden. Op een gegeven moment kon de kooiker niet meer leven van de vangst van eenden. Er waren minder eenden en de eenden brachten minder geld op. Hij had er daarom een andere baan naast en ook niet veel tijd meer over om de eendenkooi in stand te houden.

In 2009 heeft de gemeente het onderhoud van de eendenkooi overgelaten aan de Stichting Eendenkooi Warmond. Er was toen al 7 jaar geen kooiker meer werkzaam in de eendenkooi en de natuur was zijn gang gegaan. De eendenkooi is toen opgeknapt en het resultaat zie je tijdens de rondleiding.

Inpoldering

De eendenkooi ligt vrijwel aan de Haarlemmermeer. Rond de 13^e eeuw waren er in het gebied Amsterdam-Haarlem-Leiden nog 3 grote meren. Spieringmeer in het noorden, daar onder Haarlemmermeer (in het midden) en daar onder Leidse meer (in het zuiden). Door stormen gingen stukken land er tussenin verloren. Er waren daar geen dijken, de grond werd weggeslagen. Uiteindelijk werden de 3 meren een héél groot meer: Van Halfweg tot aan de Kaag. Het meer werd ook wel de 'Waterwolf' genoemd omdat het steeds stukken land opslokte, opvrat.

Op 26 mei 1573 vond er een heuse (zee)slag plaats tussen een Spaanse vloot en een Hollandse vloot. Dat was de slag op het Haarlemmermeer tijdens het beleg van Haarlem. Zo groot was de Haarlemmermeer geworden: bijna 17.000 hectare (= 170 km²). Ter vergelijking: één voetbalveld is ongeveer 0,5 hectare. De Eendenkooi Warmond is 2,8 hectare groot.

In de 17e eeuw ging men al nadenken over het droogleggen van de Haarlemmermeer.

Tijdens 2 stormen in 1836 (19e eeuw) kwam het water tot aan Amsterdam en tot aan Leiden. In de jaren daarna is besloten dat drooglegging echt moest gebeuren. In 1852 was de drooglegging van de Haarlemmermeer een feit.